

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 376/2019
23.01.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Браниславе Апостоловић, председника већа, Бранислава Босиљковића и Бисерке Живановић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Војислав Станарчић адвокат из ..., против тужених Града Крагујевца, којег заступа Градско правобранилаштво и Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво - Одељење у Крагујевцу, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 4248/17 од 02.11.2018. године, у седници већа одржаној дана 23.01.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧАВА СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж 4248/17 од 02.11.2018. године у тачкама 2 и 3 изреке тако што **СЕ ОБАВЕЗУЈУ** тужени да на име накнаде штете солидарно исплате тужиоцу износ од 47.400 евра са каматом у висини референтне каматне стопе Европске централне банке на главне операције за рефинансирање увећане за 8 процентних поена почев од 18.08.2015. године до исплате, у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије на дан исплате и да тужиоцу надокнаде трошкове поступка у износу од још 269.203,50 динара, све у року од 15 дана од достављања преписа пресуде.

ОБАВЕЗУЈУ СЕ тужени да солидарно, на име накнаде трошкова поступка по ревизији, исплате тужиоцу износ од 427.645,00 динара у року од 15 дана од достављања преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 4248/17 од 02.11.2018. године, преиначена је пресуда Вишег суда у Крагујевцу П 75/16 од 02.06.2017. године у првом и трећем ставу изреке тако што су: обавезани тужени Град Крагујевац и тужена Република Србија да АА из ... на име накнаде штете солидарно исплате износ од 4.600 евра у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије на дан исплате заједно да каматом у висини референтне каматне стопе Европске централне банке на главне операције за рефинансирање увећане за 8 процентних поена почев од 18.08.2015. године до исплате у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије на дан исплате у року од 15 дана од дана пријема пресуде под претњом извршења

(тачка 1); одбијен тужбени захтев којим је тужилац тражио да се тужени Град Крагујевац и Република Србија обавезу да му на име накнаде штете солидарно исплате износ од још 47.400 евра у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије на дан исплате заједно са каматом у висини референтне каматне стопе Европске централне банке на главне операције за рефинансирање увећане за 8 процентних поена почев од 18.08.2015. године до исплате (тачка 2); обавезани тужени да на име накнаде трошкова парничног поступка солидарно исплате тужиоцу износ од 29.911,50 динара и року од 15 дана од дана пријема пресуде под претњом извршења (тачка 3).

Против правноснажне пресуде донете у другом степену - дела којим је одбијен тужбени захтев и одлучено о трошковима поступка, тужилац је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужилац се, ради разматрања правног питања у интересу равноправности грађана и уједначавања судске праксе, у ревизији позвао и на одредбу члана 404. Закона о парничном поступку, али се ревизијски суд није упуштао у оцену испуњености разлога прописаних наведеном одредбом јер је њена примена у овом спору искључена због вредности предмета спора побијаног дела (члан 403. став 3. ЗПП).

Тужени Град Крагујевац је поднео одговор на тужиочеву ревизију.

Одлучујући о изјављеној ревизији, на основу члана 408. Закона о парничном поступку (ЗПП), Врховни касациони суд је нашао да је ревизија тужиоца основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Ревизијски наводи о битним повредама одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП, учињеним у поступку пред другостепеним судом, су паушални јер ревидент не наводи одредбе процесног закона које другостепени суд није применио или их је погрешно применио. Наводом да је побијана другостепена пресуда супротна датом образложењу, разлозима и изведеним доказима, тужилац у суштини указује на постојање битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП, која законом (члан 407. став 1. тачка 2. ЗПП), није предвиђена као разлог за овај ванредни правни лек.

Према утврђеном чињеничном стању, делимичним решењем Агенције за реституцију бр. .../2012 од 28.08.2012. године тужиоцу је враћена имовина одузета његовом правном претходнику и утврђено тужиочево право својине на непокретностима уписаним у лист непокретности .. КО Крагујевац - породичној стаменој згради површине 111м² и помоћној згради површине 11м² на парцели ..., као и на припадајућем делу означене парцеле чија је укупна површина 2 ара 19м².

Наведеним делимичним решењем обавезани су тужена Република Србија као власник и тужени Град Крагујевац као корисник означених непокретности да исте по правноснажности тог решења пренесу у својину и државину тужиоцу. На основу тог решења, које је постало правноснажно и извршно дана 04.07.2013. године, тужилац се у катастру непокретности уписао као власник предметних непокретности, али му оне тужени нису предали у државину. Предлогом за извршење од 25.11.2014. године тужилац је против тужених, као извршних дужника, покренуо извршни поступак ради предаје спрених непокретности у државину. Предложено извршење одређено је решењем о извршењу Основног суда у Крагујевцу И 6685/14 од 25.11.2014. године. Приговори извршних дужника одбијени су решењем извршног суда Ипв.И. 800/14 од 10.12.2014. године. Извршење је спроведено 16.12.2014. године када је тужилац уведен у посед спорних непокретности. У време спровођења извршења у поседу тих непокретности била су трећа лица - ББ и Привредно друштво „ВВ“ који су у извршном поступку изјавили приговор. Решењем извршног суда И 6685/14 од 03.02.2015. године овај приговор је одбачен, а решењем истог суда Ипв.И. 187/15 од 10.03.2015. године одбијен је и приговор ових лица. Тужилац је у посебној парници тражио да се наведена трећа лица обавежу на предају предметних непокретности. Пресудом Основног суда у Крагујевцу П 4098/13 од 21.01.2014. године тужбени захтев је усвојен, али је ту пресуду укинуо другостепени суд решењем Гж 1163/14 од 07.05.2014. године. У поновном поступку тужилац је, након ступања у посед спорних непокретности, поднету тужбу повукао. Тужени у тој парници су се противили повлачењу тужбе па је зато о тужбеном захтеву мериторно одлучено, тако што је исти одбијен пресудом Основног суда у Крагујевцу П 4244/15 од 15.10.2015. године. Тужилац је 20.10.2014. године са Привредним друштвом „ГГ“ из ... закључио уговор о закупу на одређено време у трајању од пет година - од 01.11.2014. године до 01.11.2019. године. Предмет тог уговора биле су непокретности које су правноснажним решењем Агенције за реституцију враћене у својину тужиоца, а закупнина је уговорена у износу од 3.000 евра месечно у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије на дан исплате. Анексом уговора о закупу од 16.03.2015. године измењено је време трајања закупа, тако што је уговорено да закуп почиње 15.02.2015. године и да траје до 15.02.2020. године. Предметна непокретност налази се у екстра зони Града Крагујевца. Током 2013. и 2014. године тужени Град је издавао у закуп пословне просторије које се налазе у тој зони града по цени од 15 евра по 1м², док је у 2015. години цена закупа износила 27 евра по 1м² пословног простора.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, другостепени суд је закључио да је нижестепени суд погрешно применио одредбе чланова 154. ста 1, 155. и 189. Закона о облигационим односима када је обавезао тужене да солидарно надокнаде тужиоцу штету у висини динарске противвредности 52.200 евра, јер су неизвршењем обавезе из правноснажног и извршног делимичног решења Агенције за реституцију од 28.08.2012. године спречили тужиоца да за период од дана правноснажности и извршности тог решења (04.07.2013. године) до ступања у посед непокретности (16.12.2014. године) оствари добит издавањем враћених непокретности у закуп по цени од 3.000 евра месечно.

По налажењу тог суда, уговор о закупу којим је уговорена закупнина у висини од 3.000 евра месечно не може бити основ за утврђење висине штете по основу измакле користи за период пре његовог закључења (20.10.2014. године) и пре него што је тужилац имао обавезу да закупца уведе у посед непокретности (01.11.2014. године), због чега му припада право на накнаду ове врсте материјалне штете само за период од 01.11.2014. године до 16.12.2014. године у износу од 4.600 евра док је у преосталом делу тужбени захтев неоснован. По схватању другостепеног суда, тужилац се у тужби и током поступка позвао само на уговор о закупу, па је зато основан жалбени навод тужених да није ни тврдио да је имао намеру да непокретност изда у закуп и раније, нити је на те околности пружио доказе, а предлог за извршење је могао поднети и пре него што је такав уговор закључио.

Из тих разлога другостепени суд је преиначио првостепену пресуду тако што је само делимично усвојио тужбени захтев и досудио тужиоцу трошкове парничног поступка сразмерно његовом успеху у спору.

По налажењу Врховног касационог суда, основано се изјављеном ревизијом указује на погрешну примену материјалног права.

Тужени нису извршили обавезу предаје спорне непокретности у државину тужиоцу коју су имали по правноснажном и извршном делимичном решењу Агенције за реституцију од 28.08.2012. године, донетог на основу чланова 16. и 47. Закона о враћању одузете имовине и обештећењу („Службени гласник Републике Србије“, број 72/11). Након правноснажности и извршности тог решења тужени нису предузели ни једну радњу да предају у државину тужиоцу непокретности које су му враћене у натуралном облику и тако тужиоцу омогуће вршење овлашћења која чине садржину права својине - да своју ствар држи, да се њоме користи и да њоме располаже у границама одређеним законом, предвиђених чланом 3. став 1. Закона о основама својинскоправних односа. Околност да се у државини спорне непокретности налазило треће лице (правноснажном пресудом Општинског суда у Крагујевцу П. 1747/02 од 04.04.2008. године одбијен је тужбени захтев тог лица, да се, у односу на Републику Србију, утврди његово право својине на тим непокретностима), односно правно лице које је са њим закључило уговор о закупу, не ослобађа тужене од одговорности за пасивно понашање - непредузимање ни једне радње да се ова лица иселе и тако омогући предаја враћених непокретности у државину тужиоцу. Због тога, у овом случају постоји основ одговорности тужених садржан у члановима 154. став 1. и 158. Закона о облигационим односима, у вези са чланом 206. став 3. истог закона.

Према члану 155. Закона о облигационим односима, штета је и спречавање повећања нечије имовине (измакла корист). Одредбом члана 189. тог закона прописано је да оштећени има право и на накнаду измакле користи (став 1) и да се при оцени висине измакле користи узима у обзир добитак који се могао основано

очекивати према редовном току ствари или према посебним околностима, а чије је остварење спречено штетниковом радњом или пропуштањем (став 3).

Спорна непокретност је дуги низ година коришћена као пословни простор (навод ревизије који није оспорен у одговору на ревизију). Због тога, у конкретном случају закупнина представља добит коју је тужилац могао основано очекивати у смислу члана 189. став 1. и 3. Закона о облигационим односима, а чије је остварење спречено пропуштањем тужених да изврше њихову обавезу утврђену извршном исправом - правноснажним и извршним делимичним решењем Агенције за реституцију, односно непредузимањем радњи да спорну непокретност ослободе од лица и ствари и испражњену је предају тужиоцу. По налажењу Врховног касационог суда, супротно ставу другостепеног суда, закључење уговора о закупу управо показује намеру тужиоца да враћеним непокретностима располаже тако што ће их издати у закуп. Зато тужилац има право на накнаду штете - изгубљену добит, не само за период од дана када је по закљученом уговору о закупу имао обавезу да непокретност преда у државину закупцу до дана када је ступио у посед тих непокретности, већ и за период од дана извршности решења Агенције за реституцију до дана ступања у посед.

Имајући изложено у виду, на основу члана 416. став 2. ЗПП, одлучено је као у првом ставу изреке - преиначена другостепена пресуда и обавезани тужени да солидарно надокнаде тужиоцу штету у пуном износу и да му надокнаде трошкове поступка према потпуном успеху у спору.

О захтеву тужиоца за накнаду трошкова поступка по ревизији одлучено је применом члана 165. став 2. у вези са члановима 153. став 1. и 154. ЗПП, и ставом другим изреке обавезани тужени на солидарну исплату износа од 427.645,00 динара. У овај износ урачунати су трошкови за састав ревизије у износу од 45.000,00 динара, судску таксу за ревизију у износу од 53.058,00 динара и одлуку по ревизији у износу од 229.587,00 динара.

Председник већа - судија
Бранислава Апостоловић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић